

Araştırma Makalesi/Research Article

<https://doi.org/10.52105/temelegitim.1540538>

Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Tarih Konularının Öğretiminde Kullanılması

The Use of Children's Magazines in Teaching History Subjects within the Social Studies Curriculum

Abdullah UĞUR, Yusuf KESKİN

Geliş: 29 Ağustos 2024

Kabul: 25 Eylül 2024

Yayın: 1 Mart 2025

Öz

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler dersi öğretim programında önemli bir yer tutan tarih konularının öğretiminde çocuk dergilerinin ne düzeyde etkili olduğunu ortaya koyarak işin mutfağında yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerine bir bakış açısı kazandırmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek amacıyla TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerinin 2011-2015 yılları arasındaki bütün sayıları hata miktarını en aza indirebilmek amacıyla başka bir sosyal bilgiler eğitimi uzmanı ile birlikte okunarak kodlanmıştır. Yapılan kodlamalar sonucunda "tarihi şahsiyetler, tarihi olaylar, tarihi eserler, kültür tarihi, buluşlar ve keşifler ve tarihi bilgiler" olmak üzere altı alt bölüm belirlenmiştir. Doküman incelemesi tekniğinden faydalanılarak yürütülen araştırmada elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre çocuk dergilerinin başta "Kültür ve Miras" öğrenme alanı olmak üzere tarih kazanımlarının verilmesinde etkili bir şekilde kullanılabileceği söylenebilir. Bunun yanında çocuk dergileri temele alınarak sınıf içi etkinlikler hazırlanması derslerin daha verimli geçmesine hizmet edebilecektir. Son olarak incelenen iki derginin tarih konularının öğretimine veri zenginliği sağlama açısından değerlendirildiğinde ise TRT Çocuk dergisinin ön plana çıktığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk dergisi, tarih, sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilgiler dersi öğretim programı.

Abstract

The objective of this research is to reveal the effectiveness of children's magazines in teaching history subjects, which have an important place in the social studies curriculum, and to provide a perspective for social studies teachers who are in the know. In order to achieve this aim, all issues of TRT Çocuk and Bilim Çocuk magazines between 2011 and 2015 were read and coded with another social studies education expert in order to minimize the amount of errors. As a result of the coding, six subsections were determined: "historical figures, historical events, historical artifacts, cultural history, inventions and discoveries and historical information". The data obtained from the research conducted using the document analysis technique was analyzed using the content analysis technique. According to the findings, it can be said that children's magazines can be used effectively in teaching history achievements, especially in the "Culture and Heritage" learning area. In addition, preparing in-class activities based on children's magazines can help lessons be more productive. Finally, when we look at the two

Abdullah UĞUR

 abdullahugur70@gmail.com

Atıf/Citation: Uğur, A., & Keskin, Y. (2025). Çocuk dergilerinin sosyal bilgiler tarih konularının öğretiminde kullanılması. *Temel Eğitim*, 7(25), 29-53. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.1540538>

magazines examined in terms of providing data richness for teaching history subjects, it has been determined that TRT Çocuk magazine stands out.

Keywords: Children's magazine, history, social studies teaching, social studies course curriculum.

Giriş

Yüzyıllardır insanların zihinlerinde önemli bir yer tutan tarih, bazıları için bir bilim olarak kabul edilirken, diğerleri açısından ise bu kategorinin dışında olan olguların bir disiplini olarak görülmüştür. Tarih kavramını günümüz anlamıyla ilk defa ortaya koyan ve tarih biliminin kurucusu olarak kabul edilen öncü Herodot olarak bilinmektedir (Özlem, 2004). Tarih, günümüzde genellikle insanoğlunun geçmişte ortaya koyduğu her türlü faaliyeti, belgelerle destekleyerek, neden-sonuç bağlantısı içinde, belirli bir zaman ve mekân çerçevesinde ortaya koyan bir bilim dalı olarak kabul edilir (Memiş, 2005). Başka bir ifade ile tarih, geçmişteki olayları, toplumların belirli zaman dilimleri ve mekânlarını içeren dönemleri anlatmayı hedefleyen ve bu olaylar arasında sebep-sonuç ilişkileri kurmak için gayret eden, belgeler ve kalıntıları temele alarak sistematik bir biçimde araştıran bir disiplindir (Demir ve Acar, 1998). Tarih ve zaman kavramları arasında bir ayrım bulunmaktadır. Tarih, bir süreci temsil ederken zaman ise bir başlangıçtan bir sona doğru hareket etmeyi ifade eder (Hartog, 2000). Tarihçilik, temelde ilerleyici bir disiplin olarak bilinir ve olaylar sürecine devamlı surette genişleyen, derinleşen farklı perspektifler ortaya koymak amacıyla hareket eden bir bilim dalıdır (Carr, 2005). Tarih felsefesi bakış açısına göre, tarih sadece geçmişte yaşanmış olayların kayıt altına alınmasından ibaret değildir; aynı zamanda kendi yaşamlarımızı zaman içerisinde anlama ve şekillendirme sürecimize yardımcı olan bir sorgulama şeklidir. Bu yorum temelli disiplin, öğrencilere geçmişteki insanları, fikirleri ve olayları yorumlama, yeniden inşa etme ve onlarla ilgili anlatılar oluşturma olanağı sunar (Dilek, 2010). Tarih kitaplarında veya farklı kaynaklarda karşılaştığımız tarihsel bilgilerin ortaya konulma süreci, nasıl ve neden olduğu, kimler tarafından hazırlandığı gibi sorular, aynı zamanda tarihsel bilginin objektifliği, gerçekliği ve önemli kişilerin fonksiyonu gibi konularla da doğrudan bağlantılıdır. Tarihsel bilginin temel manada iki kaynaktan elde edildiği söylenebilir: kanıtlar ve referanslar şeklinde ifade edilebilir (Şahin & Köksal, 2003). Tarih, insanlar için geniş bir deneyim alanı, büyük bir bellek ve daha da önemlisi bir düşünme biçimi kazandırarak geçmişte yaşanan hadiselerle, bugüne, insanlara ve kısmen de gelecek şartlarına doğru yaklaşma olanağı sunar. Tarih eğitiminin önemli bir odağı, bu düşünme şeklinin kazanılmasındaki rolü olarak değerlendirilebilir (Koç, 2002).

Geçmiş, bir zaman dilimini ifade eder ki bu dönemde yaşanmış ve izleri hemen her yerde ortaya çıkabilen olaylarla şekillenir. Arkeolojik ören yerleri, harabeler, kalıntılar, geçmiş dönemlerden kalan mimari eserler, kitaplar, çeşitli amaçlarla kullanılmış belgeler, arşivler ile her insanın iç içe olduğu kültürel ve entelektüel miras bu geçmiş dönemlere ait kalıntılar olarak sayılabilir. İnsanların geçmişteki eylemlerini içerisinde barındıran bu kaynaklar ve buluntulardır (Tosh, 1997). Bu bağlamda değerlendirildiğinde, tarihçilerin beslendikleri bilgi kaynakları arasında tüm bunlar yer almaktadır (Husbands, 2000).

Tarihin amacına uygun bir şekilde ortaya konulması açısından tarafsızlık çok önemli bir kavramdır. Bir tarihçinin tarafsız olması durumu, olayları yalnızca olaylar

olarak ele almalı ve onlara ahlaki bir varlık olarak müdahalede bulunmamalı; tarafsız bir tarihsel ilgiyle yaklaşması gerektiğini ifade eder. Kabul ettiği tek ahlaki ilke, kendisini tarafsız araştırma yapma görevine bağlayan ilkedir (Collingwood, 2005). Tarihçinin objektifliğini sağlayabilmek adına ilk adım, tarihçinin düşüncelerini etkileyebilecek ilgisiz duyguların ve düşüncelerin ortaya konulmasıdır. Kişisel çıkarlar düşünceleri, grup bağlılıkları ve buna bağlı olarak ortaya çıkan durumlar bunlar arasında en önde gelenleridir. Diğer bir önemli konu ise insanların gerçeği öğrenmek ve hakikate ulaşmak için güçlü bir istek gösterdikleri durumları, yani önyargılardan kaçma konusunda neyin etkili olduğunu ortaya koymaktır. Bu noktaların sorgulanması, tarihçinin objektifliğinin değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır (Acun, 2006). Şartların zor olmasına karşın, tarihte objektifliğin mümkün olduğunu kabul etmek bu durumu ortaya koyar. Akademik tarihçiliğin saygınlığı, geçmişle ilgili bilginin siyaset üstünlüğü ve objektiflik ölçütleriyle belirlendiği noktada yatmaktadır (Özbek, 2004).

Tarih, sosyal bilimler içinde ön plana çıkan önemli bir disiplindir ve aynı zamanda sosyal bilgiler öğretiminde temel bir role sahiptir. Tarih disiplini insanın, insanlığın ve kültürlerin belleği olarak nitelendirilir. Bu alanda, insanın ve insanlığın olumlu ve olumsuz deneyimlerinin anlamlandırıldığı ve eleştirel bir bakış açısıyla analiz edildiği bilinmektedir. Tarih, geçmişi, geçmişteki hadiseleri ve olup bitenleri inceleme alanına alır (Kabapınar, 2016). Türkiye eğitim sistemi içerisinde, ilköğretimden başlayıp yükseköğretim sonuna kadar tarihe ve tarih dersine büyük önem ve değer verildiği önemli bir gerçektir (Paykoç, 1998). İnsanlar, kendi deneyimlerinin yanı sıra önceki nesillerin tecrübelerinden de faydalanırlar, bu da tarihi kaynaklar vasıtasıyla gerçekleşir (Çapa, 2008).

Kurumlar, sadece maddi taraflarıyla değil aynı zamanda kuruluş gayesi, çalışma şekli ve yapılarıyla da toplumun somut bir yansıması şeklindedir. Dolayısıyla, toplumu tanımak ve anlamak için kurumları yeterince anlamak önemlidir. Gelecek, bütün milletlerin geçmişlerinde gizlidir. Bir şey ne kadar köklü ise o kadar meşru ve sağlamdır (Güneş, 2005). Kimlik, bireyleri ve toplumları diğerlerinden ayıran ve onları kendileri yapan en önemli vasıftır. Bir toplum olarak milli kimlik duygusunun temel yapı taşı tarihtir denilebilir (Greene, 2003). Geçmiş bilincine sahip olmak, bu önemli vasfın bilincinde olmanın gerekliliğidir. Çağdaş devletlerin ulusal kimlik ve birlik sağlama gayesiyle en yaygın başvurdukları araç, resmi ve ulusal tarih bilinci oluşturmak olarak nitelendirilebilir (Bilgin, 1998). Dosse (2008)'e göre tarih, eksiklikleri tamamlama aracıdır ve aynı zamanda tarihçi güven veren bir koruyucudur. Ayrıca tarih; geçmiş, şimdi ve gelecek arasında hayali bir kimliğin oluşturulma yeri olarak da etkili bir vasıta olarak işe koşulabilir.

Tarih bilinci, kültürel devamlılığın en etkili öğelerinden biri olarak öne çıkar ve günümüze ışık tutarak öğretici bilgiler ortaya koyar. Tarihten beklenen en büyük amaç, geçmişten ders çıkararak aynı hataları tekrar etmemektir. Bu doğrultuda tarihsel olaylar analiz edilirken, günümüze ışık tutabilen, rehberlik edebilen ve karar almamıza yardımcı olabilecek olaylar ele alınır. Tarihsel bilinç, sonsuz hataların tekrar edilmesini engellemek açısından gereklidir ve aynı derecede önemlidir (Kliebard, 1995). Tarih bilinci içinde, geçmişi sadece geçmişte bırakmak yerine geleceği yönlendirmede önemli bir adım olarak değerlendirilebilir (Kavak, 2006). Counce (2001)'a göre tarih, şimdi ve geçmişi kullanarak geleceği şekillendirmemize yardımcı olan tahminler ortaya koymaktır. Collingwood (2005) tarafından belirtildiği gibi, tarih

biliminin temel amacı sadece geçmişi bilmek değil, şimdiki derinlemesine anlamaya çalışmaktır. Şimdiki kavramak, insanların arzuladığı bir hedef haline gelir ve tarih vasıtasıyla farkında olmadan bu hedefe ulaşılır. Bazı insanlar bunun farkındadır ve kabul ederken, diğerleri tarihin kendilerini alakadar etmediğini savunurlar. Bir ulusun varlığını meşrulaştıran, bireyin ulusunu tanıyarak anlamasını ve ulusla özdeşim kurmasını da yine tarih sağlar. Bunun yanında, milli değerler ve olumlu davranış şekilleri oluşturur ve insanlığın tarihi seyir içerisindeki değişim ve gelişmeleri fark edip özümlemesine de yardımcı olduğu kabul edilir. Bugünkü durumumuz, geçmişten günümüze birikimlerimizin ve deneyimlerimizin bir yansımasıdır. Geleceğimizi şekillendirirken aslında geçmiş tecrübelerimiz çıkış noktamız ve kılavuzumuzdur (Aslan, 2006). Hartog (2000) da geçmiş geleceğe ışık tutmayı bıraktığında, insanın zihni karanlığa gömülür şeklinde bir yorum yaparak tarihin önemli bir görevine dikkat çekmiştir.

Köksal (2008) tarafından belirtildiği gibi, tarih bilgisi birçok alanda işe koşulabilir ve öğrencilere tarihçilik veya tarih öğretmenliği becerilerinden çok daha fazlasını verebilir. Temel problem, bilgi toplumunda bilginin işlevsel hale getirilememesidir. Bilgi patlaması, bilgi üretimini ön plana çıkarmıştır. Tarih öğrenimi, öncelikle öğrencilerin "tarihsel düşünme" becerilerinin geliştirilmesini temele alarak işe başlamalıdır. Bu beceriler sebep-sonuç bağlantıları kurabilme, kavramsallaştırma, zamanı algılama ve kronolojik düşünme, değişim ve sürekliliği algılama gibi zihinsel yetenekleri içermektedir.

Ata (1999)'ya göre, tarih dersleri çocukların bilimsel, eleştirel ve yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştirmeyi hedefleyen bir düzenleme ile verilmelidir. Ayrıca problem çözme ve karar verme becerilerinin gelişmesine de destek sağlamalıdır. Bilimsel bir zihniyet, sadece bilimsel tarih kitaplarının sunduğu içerik ile elde edilemez. Çocuklar gelecekte çoğunlukla tarihçi olmayacaklardır ancak öğrenecekleri tarihçi becerileri sayesinde yetişkinlikte karşılaştıkları problemleri çözmelerinde yardımcı olabilir. Safran (2002) da benzer bir yaklaşımla günümüzde çağdaş ülkelerde tarih öğretiminin problem çözme, yaratıcı düşünme ve empati gibi kavramlarla birleştirildiğini ortaya koyar. Tarih; artık ezberlenecek bir disiplin olmaktan çok, araştırma ve sorgulama yöntemiyle sunulmaktadır. Bu ifadeler, tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesinin önemine işaret etmektedir. Geçmişteki olayları öğrenmek, çağdaş değerleri daha iyi özümsemek ve toplumsal uyumu gerçekleştirmek açısından önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin kendi toplumlarının kültürel değerlerini benimseyerek özümsemesi, topluma ait hissetmeleri ve aidiyet duygusu kazanmaları önemli bir yer taşır. Sosyal bilimcilerin ortaya koydukları araştırmalar, sosyal bilgiler dersinde bir öğretim programı olarak kullanılırken tarih de diğer sosyal bilimlerle beraber geçmiş insan davranışlarını araştırır. Başka bir deyişle tarih, sosyal bilim disiplinleriyle sıkı bir ilişki içinde kabul edilir. Sosyal bilgiler öğretimi, vatandaşlık aktarımı olarak ele alındığında öğrencinin sosyalleşmesi ve yaşadığı toplumun değer yargılarını benimsemesi hedeflenir. Sosyal bilgilerin bir bölümü olan tarih, çocuğun içinde yaşadığı toplumsal hayatı aydınlatarak sosyal ve ulusal hayata uyum sağlamasına yardımcı olmayı amaç edinir. Aynı zamanda sosyal hayatın ve dayanışmanın önemini ortaya koyarak bir toplumu ileriye taşıyan bir görev üstlenir (Ata, 2002). Öğrencilerin bu farkındalık seviyesi ulaşmaları, demokratik bir toplumda sosyal gelişimin süreklilik göstermesine katkı sağlar. Bu sebeple tarih öğretiminin ahlaki, hukuki ve etkin vatandaş yetiştirme

sürecine eğitimine katkı sağladığı söylenebilir (Şıvgın, 2009; Turan & Ulusoy, 2011).

İlk ve ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler, lise düzeyinde ise çeşitli tarih dersleri vasıtasıyla öğrencilere etkin vatandaşlık bilincini kazandırmak amacıyla çaba harcanmaktadır. Sosyal bilgiler ve tarih öğretim programlarının hedefleri, öğrencilerin sosyal olguları tarihsel bir bakış açısıyla incelemelerini, tarihsel yöntemleri kullanarak sosyal olguları yorumlamalarını ve tarih çalışmaları aracılığıyla vatandaşlık bilgilerini güçlendirmelerini içerir (Barton & McCully, 2005). Tarih, vatandaşlık eğitimi yönünden bir araç olarak kabul edilmektedir. Farklı devletlerin ve toplumların vatandaşlığa yükledikleri anlamlar farklılık gösterse de, tarihin seçilmiş olay ve olgularla insan hakları, demokrasi, kültürel haklara saygılı olma, kültürel kimlik gelişimi gibi pek çok unsuru beslediği düşünülmektedir (Dilek, 2007).

Bireyin yaşadığı yer ve çevreye olan tarihsel bağlılık veya bağımlılık, vatanseverlik duygusunun ortaya çıkmasını sağlayabilir. Bu duygu, milliyetçilik ve bir kurum etrafında bir araya gelme gibi değerleri içerir. Sosyal bilgiler eğitiminde, mekân boyutunun dâhil edilmesiyle, geçmiş dönemlerde var olan kültür ve insan davranışlarındaki tarihsel olayların vatandaşlık eğitimiyle bağlantısı ortaya konulabilir. Aynı zamanda sosyal bilgiler dersi içeriğinde öğretilen tarih bilgisi, bir toplumun ihtiyaç duyduğu ahlaki ve kültürel değerleri elde etmede bir araç olarak değerlendirilebilir. Öğrenciler, tarih araştırmacıları gibi çalışarak toplumda etkili ve sorumlu vatandaşlar olma potansiyelini taşımaktadırlar (Dilek, 2007).

Tarihin ulaşmak istediği bu hedefleri gerçekleştirmek ve bunu yaparken de öğrencilerin gelişim özelliklerine ve ruh dünyalarına uygun yayınlar yapan çocuk dergileri işlevsel bir şekilde kullanılabilir. Farklı kaynaklardaki açıklamalara göre, çocuğun sağlıklı olarak büyümesi ve gelişmesi fiziksel ihtiyaçlarının yanı sıra zihinsel, sosyal ve duygusal isteklerinin karşılanmasıyla mümkün olmaktadır. Bu ikincil ihtiyaçların karşılanması noktasında çocuk edebiyatı önemli bir görevi yerine getirmektedir (Yılmaz, 2018).

Çocuk, kendine has gelişimsel özellikleri olan, kendi ilgi alanları ve algılarına göre tepkiler gösteren bir varlıktır. Çevresine merak duyan, keşfetmeye açık ve öğrenmeye istekli olması sebebiyle etkili ve doğru yönlendirmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu rehberlik yapılırken, çocuğun ilgi ve ihtiyaçları göz önüne alınarak her açıdan gerçekleştirilmelidir. Yetişkinlerden farklı bir dünyada yaşadığı fark edilmeli ve bu özel dünyaya uygun bir şekillendirme yapılmalıdır. Esasen çocuğun hayal ve beklentileri ön plana alınmalıdır (Arıcı, 2018). Bu bağlamda, çocuk edebiyatında en önemli ilke çocuğa uygunluk olmalıdır (Çiftçi, 2013). Çocuklara yönelik dergiler, ders kitapları ve güncel olaylarla ilgili yeni bilgiler arasında ortaya çıkan boşluğu doldurma noktasında önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir (Oğuzkan, 1977). Bugün, öğrenciler için ders kitaplarının yanında çeşitli yazılı ve görsel eğitim materyalleri mevcuttur. Bu materyaller arasında çocuk dergileri de yer almakta ve çocuğun bilgi edinimini eğlenceli bir şekilde sağlamayı hedefler (Sürmeli & Kaptan, 2012). Çocuk dergileri çocukların düşünme becerilerini geliştirmeye, kendilerini keşfetmeye, dil ve okuma yeteneklerini güçlendirmeye, boş vakitlerini daha verimli bir şekilde değerlendirmeye, eğlenceli vakit geçirmeye ve öğrenmeye yönelik önemli bir iletişim aracıdır (Alabaş, 2014; Kaya, 2015). Bu dergiler aynı zamanda, bilimsel gelişmelerden ilham alarak çocukların yaratıcılığını destekleyen, farklı sporlar, yaşam tarzları, teknoloji, hayvanlar ve coğrafı konuları ele alıp işleyen süreli yayınlardır. Bu şekilde,

çocuklara farklı bakış açıları kazandırarak onların empatik düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunurlar (Duran & Özkul, 2018). Çocuk dergileri; hikâye, masal, şiir gibi değişik edebi türleri içererek çocukların okuma ihtiyaçlarını karşılar (Tekinşen, 2019). Çocuk dergileri, çocukların güncel olayları öğrenme ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra yazılar ve resimler aracılığıyla bilgi ve kültür seviyelerinin yükselmesine yardımcı olur. Süreli yayımlar, çocukların ders konuları ile güncel olaylar arasında bağlantı kurmalarına destek olur ve toplumsal yaşam ile okul arasında bir köprü işlevi görür. Ayrıca güncel olayları takip etme ve sanat etkinliklerini yorumlama becerisi kazandırır (Yurt, 2011). Çocuk dergilerinin içeriğinde yer alan ve genellikle cevaplarına gelecek sayıda yer verilen ve çocukların merak düzeylerini yüksek tutan çeşitli etkinlikler bulunmaktadır. Bu farklı etkinlikler eğitim sürecine merak, eğlence ve dâhil olma duygularını katmaktadır. Ancak bu tip uygulamalara ders kitaplarında benzer şekilde yer verilmemektedir. Bu bağlamda eğlenerek öğrenme durumları daha çok çocuk dergilerinde yer alabilmektedir (Yavuzoğlu, 2018). Her dönemde çocukların ilgisini çeken süreli yayımlar, özellikle çocuk dergileri, çocuğun bilişsel ve duyuşsal alanlarına hitap etmeleri açısından vazgeçilmez bir materyal olagelmıştır (Balcı, 2003). Dergiler, çocukların her zaman ulaşabildikleri, okuduğu ve hem eğlendiği hem de kültürel olarak geliştiği bir kaynak olmuştur. Çocuk dergilerinin Tanzimat döneminden bugüne olan ilgiyle varlığını sürdürmesi, bunun en önemli kanıtı olarak değerlendirilebilir (Tanrıku, 2014). Çocuk dergilerinin bir diğer özelliği ise ders kitaplarının yetersiz kaldığı durumlarda öğrencilerde meydana gelen öğrenme boşluğunu gidermeleridir. Düzenli bir şekilde takip ettikleri dergiler sayesinde çocuklar bilgi düzeylerini ve becerilerini daha kolay geliştirebilmektedirler. Bunu yaparken aynı zamanda kendilerini gösterebilecekleri bir eğitim aracıyla da tanışmış olmaktadır (Topdemir & Unat, 2014).

Yukarıda verilen bilgiler ışığında alanyazın incelendiğinde çocuk dergilerinin sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasına yönelik çalışmaların oldukça az olduğu ve özelde de sosyal bilgiler programında yer alan tarih konularının öğretimine yönelik çalışmaların hemen hemen hiç olmadığı görülmektedir. Araştırmada sosyal bilgiler ve tarih öğretmenlerine ders ortamlarını zenginleştirmek adına çocuk dergilerinden nasıl faydalanabilecekleri konusunda bir bakış açısı kazandırmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın alanyazında önemli bir boşluğu dolduracağı ve bu alanda çalışmalar yapacak araştırmacılara ışık tutacağı söylenebilir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmanın temel amacı çocuk dergilerinin sosyal bilgiler programında verilmesi gereken tarih konularının öğretilmesindeki işlevselliğini ortaya koymak olduğundan çocuk dergilerinde tarih konuları ile ilgili hususlara ne kadar yer verildiğini tespit etmek amacıyla araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak yürütülmüştür. Dokümanlar, nitel araştırmalar açısından önemli bir bilgi kaynağı olarak kabul edilir ve kullanılır (Creswell, 2012). Aslında dokümanlar, farklı amaçlarla hazırlanan belgeler olsa da araştırma sürecinde kullanmak amacıyla ele alınıp değerlendirilebilirler (Flick, 2014). Doküman incelemesi yöntemi, nitel araştırmalarda önemli bilgi kaynakları olarak kullanılan dokümanların incelenmesini içine alır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacılar ihtiyaç duydukları verileri gözlem veya

görüşme yapmaya gerek duymadan toplayabilirler (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Bu araştırma, doküman inceleme yönteminin kaynaklara ulaşma, okuma, not alma ve değerlendirme aşamaları (Karasar, 2014) takip edilerek gerçekleştirilmiştir. Bailey (akt. Yıldırım & Şimşek, 2011) doküman analizinde; dergiler, kitaplar, günlükler, özel mektuplar, itiraflar gibi kişisel belge ve dokümanların yanında yazılı basın verileri kaynak olarak kullanılabilir. Araştırmada günümüzde yayın hayatına devam eden çocuk dergilerine yönelik doküman inceleme yöntemi tercih edilmiştir. Çocuk dergilerinden elde edilen verileri daha derinlemesine analiz etmek ve bu verileri açıklayan kavram ve kavram grupları ile temalara ulaşabilmek amacıyla içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın doküman incelemesi sürecinde çalışma grubu olarak müstakil olarak yayımlanan TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerinin 2011-2015 yılları arasında yayımlanan bütün sayıları (toplam 120 sayı) olarak belirlenmiştir. Bu yıl aralığının tercih edilmesindeki sebep her iki derginin de bütün sayılarına bu yıl aralığında ulaşılabilmesidir. Bu dergilerin tercih edilmesindeki sebepler; Bilim Çocuk ve TRT Çocuk dergilerinin kamu kurumları olan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu [TÜBİTAK] ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu [TRT] tarafından yayımlanmalarıdır. Bunun yanında satış rakamlarının yüksek olması sebebiyle hedef yaş grubuna daha fazla hitap ediyor olmaları, hedef yaş grubuna (4, 5, 6 ve 7. sınıflar) uygun olması, metin kapsamı açısından zengin içeriklere sahip olması, sayfa sayısı yönüyle doyurucu olması, nitelikli ekip kadroları tarafından hazırlanması ve ciddi bir editör incelemesinden geçirilmesi şeklinde sıralanabilir.

Veri Toplama Araçları

Strauss ve Corbin (1990) nitel araştırmalarda kullanılan üç farklı kodlama türünü ortaya koymuştur. Bunlar “önceden belirlenmiş kavramlara göre kodlama”, “verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama”, “genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama” şeklindedir (akt., Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu çalışmada, ikinci tür olan “verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama” türü tercih edilmiştir. Araştırmacı, elde ettiği verileri tümevarımcı bir anlayışla değerlendirerek kodlama sürecini tamamlamıştır. Bu bağlamda esas okumaya geçilmeden önce elde edilen dergilerin ilk on iki sayısı başka bir sosyal bilgiler eğitimi uzmanı ile birlikte okunarak her iki dergide en çok yer alan tarih disiplini ile bağlantılı alt bölümler belirlenmiştir. Buradan hareketle en fazla karşılaşılan alt bölümlerin “tarihi şahsiyetler, tarihi olaylar, tarihi eserler, kültür tarihi, buluşlar ve keşifler ve tarihi bilgiler” olduğu ortaya çıkmıştır. Bu ön okumadan sonra dergiler okunurken kodlamada kullanmak amacıyla uzman görüşlerine başvurularak bir form geliştirilmiştir. Bu form temele alınarak iki dergiye ait toplam yüz yirmi sayı okunarak bu forma gerekli kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalar tamamlandıktan sonra tablolar haline getirilmiştir. Her iki derginin de tablo haline getirilme süreci tamamlandıktan sonra önce her dergi ayrı ayrı, daha sonra da iki dergi birlikte toplam sayılara ulaşılmıştır. Buradan hareketle çocuk dergilerinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer verilen tarih kazanımlarına ne düzeyde yer verildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde, verileri analiz etmek amacıyla içerik analizi kullanılmıştır. Her

iki derginin de bütün sayıları okunarak elde edilen kodlar kayıt altına alınmıştır. Daha sonar bu kodlar bir araya getirilerek temalara ulaşılmış ve bu şekilde okuyucuya bütüncül bir bakış açısı kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Yıldırım & Şimşek (2005) de içerik analizi, elde edilen birbirine benzeyen sonuçları belirli temalar ve kavramlar çerçevesinde bir araya getirerek okuyucunun anlayabileceği bir hale dönüştürmektir bilgisini ortaya koymuşlardır.

İçerik analizinde ilk aşama, verilerin kodlanmasıdır. Araştırmacı, bu aşamada elde ettiği verileri inceleyerek anlamlı bölümlere ayırır ve bu bölümlerin kavramsal anlamasını anlamaya çalışır. Temaların bulunması için ilk aşamada kodlar bir araya getirilir ve incelenir. Kodlar arasındaki ortak yönler ortaya konulmaya çalışılır. Bu süreç, bir anlamda tematik kodlama sürecidir ve toplanan verilerin kodlar aracılığıyla kategorize edilmesidir. Nitel araştırmada temalara, tümevarımcı bir araştırma deseninde verilerin değerlendirilmesi ve ortaya konulan kodların çalışılması sonucu ulaşılabilir. Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenerek tanımlanması sürecinde araştırmacı, elde ettiği verileri düzenler ve buna göre verilerin tanımlanması ve yorumlanması mümkün olabilir. Son aşamada, araştırmacı tarafından ayrıntılı olarak tanımlanan ve sunulan bulgular yorumlanarak bazı sonuçlara ulaşılır. Nitel araştırmada, araştırmacının görüşleri ve yorumları, toplanan verilerin açıklanmasında ve anlamlandırılmasında önemli bir yere sahiptir (Yıldırım & Şimşek, 2005)

Araştırma verilerinin analizinde kullanılan içerik analizi şu aşamalar takip edilerek uygulanmıştır: Araştırma sürecinde esas okumaya geçilmeden önce Bilim Çocuk ve TRT Çocuk dergilerinin 2011 yılında yayımlanan bütün sayıları (toplam 24 sayı) hata payını en aza indirebilmek amacıyla sosyal bilgiler eğitimi alan uzmanı ve araştırmacı tarafından okunmuştur. Bu ilk okumanın ardından her iki tarafın yaptığı kodlamalar analiz edilerek bundan sonraki okumalarda kullanılacak olan kodlar belirlenmiştir. Belirlenen bu kodlardan hareketle uzman görüşüne de başvurularak esas okumalarda kullanılmak üzere bir form geliştirilmiştir. Sonrasında bu forma bağlı kalınarak her iki derginin de belirlenen beş yıl içerisinde yayımlanan bütün sayıları (toplam 120 sayı) okunarak her sayıya ait ilgili forma kodlanmıştır. Okuma sürecinin de her safhasında alan uzmanından görüşler alınarak kodlamaların güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Okuma süreci sonunda elde edilen 120 formda ortaya çıkankodlamalardan hareketle alan uzmanının da görüşleri alınarak tarih temasına ulaşılmıştır. Bu temaya bağlı olarak da “alt bölümler”e (tarihi şahsiyetler, tarihi olaylar, tarihi eserler, kültür tarihi, buluşlar ve keşifler, tarihi bilgiler) ulaşılmıştır. Bu alt bölümlere ait veriler önce her iki dergi ayrı, daha sonar o yıla ait her iki derginin toplamı ve son olarak da beş yıllık toplamları verilerek okuyuculara bütüncül bir okuma imkanı sunulmaya çalışılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlüğün sağlanabilmesi, incelemenin etik bir şekilde yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır. Herhangi bir alandaki kuram veya uygulama üzerinde öyle ya da böyle bir etkide bulunabilmesi için bütün araştırma süreçlerinin dikkatli bir şekilde tasarlanıp uygulanması; okuyuculara, uygulayıcılara, diğer araştırmacılara doğru ve haklı görünecek kavrayışlar ve sonuçlar ortaya koyması gerekir. Geçerlik ve güvenirlilik, türüne bakılmaksızın herhangi bir araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin elde edilmesi, analiz edilip yorumlanması ve bulgularının ortaya konulması aşamalarını ilgilendiren önemli kaygılardır (Merriam, 2013).

Lincoln & Guba (akt. Yıldırım & Şimşek, 2018) nitel araştırmaların niteliğini yükseltmek amacıyla kullanılabilecek farklı yöntemlerden bahsetmişlerdir. Bunlar “inandırıcılık (iç geçerlik)”, “aktarılabirlik (dış geçerlik)”, “tutarlılık (iç güvenilirlik)” ve “teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik)” şeklinde sıralamışlardır. Bu çalışmada sağlanmaya çalışılan geçerlik ve güvenilirlik bu kavramlar çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir. Araştırma sonrasında elde edilen bulguların yorumlanmasında ve kodlama süreçlerinde yapılan çalışmalar başka bir sosyal bilgiler eğitimi alan uzmanından da gerekli dönütler alınarak araştırma sürecine yön verilmiştir. Bu şekilde çalışmada inandırıcılık unsuru uzman görüşleriyle artırılmaya çalışılmıştır. Teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik), bir araştırmacının bu anlamda alacağı en etkili önlem, çalışma sürecinde yaptığı her türlü faaliyeti detaylı bir şekilde açıklaması, buna ilave olarak kendi konumu ve veriler ile ilgili ortaya koyduğu yaklaşımla ilgili olarak ayrıntılı bilgiler vermesidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla elde edilen bulguların ham halleri ve verilerin ham hallerinden yapılan kodlamalar dosyalanarak arşivlenip saklanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde doküman incelemesi ile elde edilen veriler tablolar halinde görsel olarak ortaya konularak tümevarımcı bir anlayış benimsenmiştir. Bu şekilde okuyucuların verileri daha kolay okuması sağlanmaya çalışılmıştır. 2011-2015 yılları arasında TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerinden elde edilen veriler ilk olarak yıllara göre, sonra her derginin beş yıllık toplamları ve son olarak her iki derginin toplamları beraber verilerek bütüncül bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tablo 1 TRT Çocuk Dergisi 2011 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Toplam
Tarihi şahsiyetler	4	13	9	18	33	22	18	17	17	5	11	9	59
Tarihi olaylar	-	2	2	4	2	-	1	-	2	-	-	-	13
Tarihi eserler	7	6	4	5	10	3	7	13	6	8	2	6	77
Kültür tarihi	26	24	36	29	20	32	26	44	23	10	13	4	287
Buluşlar ve keşifler	2	12	5	7	2	7	9	3	-	1	3	2	53
Tarihi bilgiler	5	28	32	3	22	14	23	37	39	15	10	19	247
Toplam	44	129	88	66	89	78	84	114	87	39	39	40	736

4,5,6...15: Dergi Sayı Numaraları

Tablo 1 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 129 adet ile 5. sayı, ikinci olarak 114 adet ile 11. sayı ve üçüncü olarak da 89 adet ile 8. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 39’ar adet ile 13. ve 14. sayılara, ikinci olarak 40 adet ile 15. sayı ve üçüncü olarak da 44 adet ile 4. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 287 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 247 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 77 adet ile “tarihi eserler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 13 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 4., 9., 11., 13., 14. ve 15. sayılar ile “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 12. sayıdan hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 2 Bilim Çocuk Dergisi 2011 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	Toplam
Tarihi şahsiyetler	11	2	3	12	22	2	3	5	7	5	15	6	93
Tarihi olaylar	-	-	-	1	6	1	-	-	-	1	-	-	9
Tarihi eserler	1	-	-	-	5	-	-	1	-	1	4	3	15
Kültür tarihi	23	12	9	28	16	3	5	20	13	6	18	15	168
Buluşlar ve keşifler	45	14	9	5	13	5	20	5	3	6	3	10	138
Tarihi bilgiler	15	3	3	1	70	-	19	70	4	-	44	16	245
Toplam	95	31	24	47	132	11	47	101	27	19	84	50	668

Tablo 2 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 132 adet ile 161. sayı, ikinci olarak 101 adet ile 164. sayı ve üçüncü olarak da 95 adet ile 157. sayı olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 11 adet ile 162. sayı, ikinci olarak 19 adet ile 166. sayı ve üçüncü olarak da 27 adet ile 165. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 245 adet ile “tarihi bilgiler”, ikinci olarak 168 adet ile “kültür tarihi” ve üçüncü olarak da 138 adet ile “buluşlar ve keşifler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 9 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 157., 158., 159., 163., 164., 165., 167. ve 168. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Yine “tarihi eserler” alt bölümüyle ilgili olarak 158, 159, 160, 162, 163. ve 165. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 162. ve 166. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 3 TRT Çocuk Dergisi 2012 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Toplam
Tarihi şahsiyetler	5	17	3	6	4	7	12	6	7	4	24	11	106
Tarihi olaylar	-	1	1	1	3	-	2	-	-	-	1	-	9
Tarihi eserler	2	9	1	1	6	3	3	7	3	4	31	14	84
Kültür tarihi	5	28	10	7	8	10	16	10	23	62	42	35	256
Buluşlar ve keşifler	-	2	1	1	6	-	2	4	6	4	5	1	32
Tarihi bilgiler	4	4	15	6	6	14	26	10	12	9	22	16	144
Toplam	16	61	31	22	33	34	61	37	51	83	125	77	631

Tablo 3 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 125 adet ile 26. sayı, ikinci olarak 83 adet ile 25. sayı ve üçüncü olarak da 77 adet ile 27. sayı olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 16 adet ile 16. sayı, ikinci olarak 22 adet ile 19. sayı ve üçüncü olarak da 31 adet ile 18. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 256 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 144 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 106 adet ile “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 9 adet ile “tarihi

olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 16., 21., 23., 24., 25. ve 27. sayıları ile “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 12. ve 21. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 4 Bilim Çocuk Dergisi 2012 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	Toplam
Tarihi şahsiyetler	2	3	1	9	6	6	4	1	1	13	17	9	72
Tarihi olaylar	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2
Tarihi eserler	-	-	-	1	-	4	14	-	-	3	-	-	22
Kültür tarihi	7	3	18	11	6	9	20	2	6	11	19	12	124
Buluşlar ve keşifler	4	10	2	2	9	3	2	-	1	1	12	8	54
Tarihi bilgiler	7	-	4	17	4	3	10	-	3	25	33	-	106
Toplam	20	16	25	40	26	25	50	3	11	54	81	29	380

Tablo 4 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 81 adet ile 179. sayı, ikinci olarak 54 adet ile 178. sayı ve üçüncü olarak da 50 adet ile 175. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 3 adet ile 176. sayı, ikinci olarak 11 adet ile 177. sayı ve üçüncü olarak da 16 adet ile 170. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 124 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 106 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 72 adet ile “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 2 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 169., 170., 171., 172., 174., 175., 176., 177., 179. ve 180. sayıları ile “tarihi eserler” alt bölümüyle ilgili olarak 169., 170., 171., 173., 176., 177., 179. ve 179. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Yine “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 176. sayısından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 170., 176. ve 180. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 5 TRT Çocuk Dergisi 2013 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	Toplam
Tarihi şahsiyetler	10	9	11	10	16	16	20	26	13	25	10	17	183
Tarihi olaylar	-	1	7	4	6	1	3	5	3	3	3	2	38
Tarihi eserler	8	9	7	7	15	3	13	5	1	8	8	10	94
Kültür tarihi	45	24	71	62	56	34	41	58	27	57	23	29	527
Buluşlar ve keşifler	7	12	6	2	9	5	4	5	7	2	5	1	65
Tarihi bilgiler	15	11	54	14	69	30	28	49	35	54	40	24	423
Toplam	85	66	156	99	171	89	109	148	86	149	89	83	1330

Tablo 5 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 171 adet ile 32. sayı, ikinci olarak 156 adet ile 30. sayı ve üçüncü olarak da 149 adet ile 37. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 66 adet ile 29. sayı, ikinci olarak 83 adet ile 39. sayı ve üçüncü olarak da 89’ar adet ile 33. ve 38. sayılar olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık

toplamda birinci sırada 527 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 423 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 183 adet ile “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 38 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak sadece 28. sayıda hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 6 Bilim Çocuk Dergisi 2013 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	Toplam
Tarihi şahsiyetler	5	15	5	10	19	8	8	4	5	5	4	1	89
Tarihi olaylar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Tarihi eserler	-	-	5	3	-	6	3	-	9	6	1	-	33
Kültür tarihi	32	4	28	13	3	11	3	1	14	5	12	1	127
Buluşlar ve keşifler	9	40	24	10	3	7	3	4	1	5	5	2	113
Tarihi bilgiler	10	-	17	9	4	33	18	-	2	16	14	9	132
Toplam	56	59	79	45	29	65	35	9	31	37	36	13	494

Tablo 6 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 79 adet ile 183. sayı, ikinci olarak 65 adet ile 186. sayı ve üçüncü olarak da 59 adet ile 182. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 9 adet ile 188. sayı, ikinci olarak 13 adet ile 192. sayı ve üçüncü olarak da 29 adet ile 185. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 132 adet ile “tarihi bilgiler”, ikinci olarak 127 adet ile “kültür tarihi” ve üçüncü olarak da 113 adet ile “buluşlar ve keşifler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık “tarihi olaylar” alt bölümü ile ilgili olarak hiçbir verinin elde edilemediği görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak hiçbir sayıdan veri elde edilemezken; “tarihi eserler” alt bölümüyle ilgili olarak 181., 182., 185., 188. ve 192. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Yine “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 176. sayısından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 182. ve 188. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 7 TRT Çocuk Dergisi 2014 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	Toplam
Tarihi şahsiyetler	9	12	9	12	15	18	7	20	13	20	8	24	167
Tarihi olaylar	-	-	6	8	11	3	1	2	3	11	4	2	51
Tarihi eserler	2	9	7	9	9	6	20	18	13	17	29	13	152
Kültür tarihi	-	32	40	33	60	23	42	48	21	36	24	25	384
Buluşlar ve keşifler	14	11	-	-	7	8	6	14	6	6	5	10	87
Tarihi bilgiler	3	24	11	45	47	46	17	39	45	26	25	13	341
Toplam	28	88	73	107	149	104	93	141	101	116	95	87	1182

Tablo 7 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 149 adet ile 44. sayı, ikinci

olarak 141 adet ile 47. sayı ve üçüncü olarak da 116 adet ile 49. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 28 adet ile 40. sayı, ikinci olarak 73 adet ile 42. sayı ve üçüncü olarak da 87 adet ile 51. sayılarda olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 384 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 341 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 167 adet ile “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir.

Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 51 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 40. ve 41. sayıda hiçbir veri elde edilemezken; “kültür tarihi” alt bölümüyle ilgili olarak 40. sayısından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 42. ve 43. sayılardan hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 8 Bilim Çocuk Dergisi 2014 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	Toplam
Tarihi şahsiyetler	1	13	7	3	6	2	4	2	2	4	2	11	57
Tarihi olaylar	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tarihi eserler	-	1	-	-	1	-	4	1	2	2	-	-	11
Kültür tarihi	24	3	42	9	10	1	6	3	9	6	6	5	124
Buluşlar ve keşifler	17	28	24	9	6	1	-	2	19	3	5	19	133
Tarihi bilgiler	5	8	-	7	1	2	24	-	5	4	-	10	66
Toplam	47	53	73	29	24	6	38	8	37	19	13	45	392

Tablo 8 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 73 adet ile 195. sayı, ikinci olarak 53 adet ile 194. sayı ve üçüncü olarak da 47 adet ile 193. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 6 adet ile 198. sayı, ikinci olarak 8 adet ile 200. sayı ve üçüncü olarak da 13 adet ile 203. sayı olduğu görülmektedir. Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 133 adet ile “buluşlar ve keşif”, ikinci olarak 124 adet ile “kültür tarihi” ve üçüncü olarak da 66 adet ile “kültür tarihi” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 1 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise “tarihi olaylar” alt bölümüyle ilgili olarak 193., 194., 195., 197., 198., 199., 200., 201., 202., 203. ve 204. sayıları ile “tarihi eserler” alt bölümüyle ilgili olarak 193., 195., 196., 198., 203. ve 204. sayılardan hiçbir veri elde edilememiştir. Yine “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 176. sayısından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 195., 200. ve 203. sayılardan hiçbir veri elde edilememiştir.

Tablo 9 TRT Çocuk Dergisi 2015 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	Toplam
Tarihi şahsiyetler	14	23	22	16	19	23	14	23	22	13	14	19	222
Tarihi olaylar	4	1	8	4	3	-	2	3	2	2	3	3	35
Tarihi eserler	15	14	15	35	18	19	28	23	19	24	10	7	227
Kültür tarihi	29	31	27	54	19	31	47	24	24	27	30	14	357
Buluşlar ve keşifler	3	9	2	3	7	7	4	9	7	2	9	6	68
Tarihi bilgiler	19	16	23	13	20	18	18	31	6	10	11	14	199
Toplam	84	94	97	125	86	98	113	113	80	78	77	63	1108

Tablo 9 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 125 adet ile 55. sayı, ikinci olarak 113'er adet ile 58. ve 59. sayı ve üçüncü olarak da 97 adet ile 54. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 63 adet ile 63. sayı, ikinci olarak 77 adet ile 62. sayı ve üçüncü olarak da 78 adet ile 61. sayılarda olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 357 adet ile "kültür tarihi", ikinci olarak 227 adet ile "tarihi eserler" ve üçüncü olarak da 222 adet ile "tarihi şahsiyetler" alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 35 adet ile "tarihi olaylar" alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise "tarihi olaylar" alt bölümüyle ilgili olarak 57. sayıda hiçbir veri elde edilemediği görülmektedir.

Tablo 10 Bilim Çocuk Dergisi 2015 Yılı Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	Toplam
Tarihi şahsiyetler	3	1	12	6	1	3	8	2	4	8	1	10	59
Tarihi olaylar	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
Tarihi eserler	-	3	8	4	-	-	-	2	6	-	2	1	26
Kültür tarihi	16	1	6	4	1	1	1	12	1	1	3	9	56
Buluşlar ve keşifler	5	1	10	-	3	4	3	11	7	11	-	4	75
Tarihi bilgiler	1	1	8	3	-	-	20	8	13	1	5	15	75
Toplam	25	7	46	17	5	9	32	35	31	21	11	39	294

Tablo 10 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 46 adet ile 207. sayı, ikinci olarak 39 adet ile 216. sayı ve üçüncü olarak da 35 adet ile 212. sayıda olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 5 adet ile 209. sayı, ikinci olarak 7 adet ile 206. sayı ve üçüncü olarak da 9 adet ile 210. sayı olduğu görülmektedir.

Tarihin alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise bir yıllık toplamda birinci sırada 75'er adet ile "buluşlar ve keşifler ile tarihi bilgiler", ikinci olarak 59 adet ile "tarihi şahsiyetler" ve üçüncü olarak da 56 adet ile "kültür tarihi" alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin elde edildiği alt bölümün ise 3 adet ile "tarihi olaylar" alt bölümü olduğu görülmektedir.

Hiçbir verinin elde edilemediği alt bölüm ve sayılara bakıldığında ise "tarihi olaylar" alt bölümüyle ilgili olarak 205., 206., 208., 209., 211., 212., 213., 214., 215. ve 216.

sayıları ile “tarihi eserler” alt bölümüyle ilgili olarak 205., 209., 210., 208. ve 214. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Yine “buluşlar ve keşifler” alt bölümüyle ilgili olarak 208. ve 215. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir. Son olarak da “tarihi bilgiler” alt bölümüyle ilgili olarak 209. ve 210. sayılarından hiçbir veri elde edilememiştir.

Dergilere göre yıllık toplamlar

Bu bölümde TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerine ait beş yıllık toplamlar ortaya konularak daha bütüncül veriler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tablo 11 TRT Çocuk Dergisi 2011-2015 Yılları Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Tarihi şahsiyetler	59	106	183	167	222	737
Tarihi olaylar	13	9	38	51	35	146
Tarihi eserler	77	84	94	152	227	634
Kültür tarihi	287	256	527	384	357	1811
Buluşlar ve keşifler	53	32	65	87	68	305
Tarihi bilgiler	247	144	423	341	199	1354
Toplam	736	631	1330	1182	1108	4987

Tablo 11 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 1330 adet ile 2013 yılı, ikinci olarak 1182 adet ile 2014 yılı ve üçüncü olarak da 1108 adet ile 2015 yılı olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 631 adet ile 2012 yılı olduğu görülmektedir.

Tarih alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise beş yıllık toplamda birinci sırada 1811 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 1354 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü olarak da 737 adet ile “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az veri ise 146 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümünden elde edildiği görülmektedir.

Tablo 12 Bilim Çocuk Dergisi 2011-2015 Yılları Tarih Alanına İlişkin Veriler

Alt Bölümler	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Tarihi şahsiyetler	93	72	89	57	59	370
Tarihi olaylar	9	2	-	1	3	15
Tarihi eserler	15	22	33	11	26	107
Kültür tarihi	168	124	127	124	56	599
Buluşlar ve keşifler	138	54	113	133	75	513
Tarihi bilgiler	245	106	132	66	75	624
Toplam	668	385	494	392	294	2228

Tablo 12 değerlendirildiğinde tarih alanına ait en zengin verinin 668 adet ile 2011 yılı, ikinci olarak 494 adet ile 2013 yılı ve üçüncü olarak da 392 adet ile 2014 yılı olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin 294 adet ile 2015 yılı olduğu görülmektedir.

Tarih alt bölümlerinin dergide yer alma durumlarına bakıldığında ise beş yıllık toplamda birinci sırada 624 adet ile “tarihi bilgiler”, ikinci olarak 599 adet ile “kültür tarihi” ve üçüncü olarak da 513 adet ile “buluşlar ve keşifler” alt bölümlerinin olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az verinin ise 15 adet ile “tarihi olaylar” alt bölümünden elde edildiği görülmektedir.

TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergileri yıllara göre toplamlar

Tablo 13 Bilim Çocuk ve TRT Çocuk Dergilerinin 2011-2015 Yılları Tarih Alanına İlişkin Toplam Dağılım

Alt Bölümler	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Tarihi şahsiyetler	152	178	272	224	281	1107
Tarihi olaylar	22	11	38	52	38	161
Tarihi eserler	92	106	127	163	253	741
Kültür tarihi	455	380	654	508	413	2410
Buluşlar ve keşifler	191	86	178	220	143	818
Tarihi bilgiler	492	250	555	407	274	1978
Toplam	1404	1011	1824	1574	1402	7215

Tablo 13 incelendiğinde tarih alanında yer alan alt bölümlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında en zengin verinin 1824 adet ile 2013 yılında, ikinci sırada 1574 adet ile 2014 yılı ve üçüncü sırada ise 1404 adet ile 2011 yılının yer aldığı görülmektedir.

Tarih alanının alt bölümlere göre dağılımına bakıldığında birinci sırada 2410 adet ile “kültür tarihi”, ikinci olarak 1978 adet ile “tarihi bilgiler” ve üçüncü sırada ise 1107 adet ile “tarihi şahsiyetler” şeklinde bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tartışma

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular değerlendirildiğinde çocuk dergilerinin sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan tarih konularının öğretiminde etkili bir materyal olarak kullanılabilmesi söylenebilir. Öğretmenler derslerini zenginleştirmek amacıyla çocuk dergilerini direkt veya geliştirecekleri etkinliklere temel olarak kullanabilirler. Bu sayede derslerin ders kitabının sıkıcılığından kurtarılarak öğrencilerin ilgisini çekecek ve verilmek istenen kazanımlar daha etkili bir şekilde verilebilmesi sağlanacaktır. Özellikle tarih konularının yoğunlukta olduğu “Kültür ve miras” öğrenme alanının ve 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının tamamının verilmesi sürecinde çocuk dergilerinden etkili bir şekilde faydalanılabileceği ve ders ortamlarının zenginleştirilmesine katkı sağlayabileceği söylenebilir. Öğrenciler çocuk dergileri ile derslerde öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla daha fazla ilişkilendirme imkânına kavuşacaklardır. TRT Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerinin beş yıllık toplamlarına bakıldığında en fazla “kültür tarihi” alt bölümünün ikinci sırada “tarihi bilgiler” ve üçüncü sırada ise “tarihi şahsiyetler” alt bölümlerini yer aldığı görülmektedir. “Kültür ve Miras” öğrenme alanı içerisinde “kültür tarihi”, “tarihi bilgiler” ve “tarihi şahsiyetler” çok önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda çocuk dergilerinin öğretmenlere önemli bir yardımcı olabileceği söylenebilir. Çocuk dergilerinin bu konuları çeşitli ilgi çekici ve eğlendirici yazılar, görseller, bulmacalar, bilmeceler, arkası gelecek hafta gibi öğrencilerin meraklarını diri tutan yolları kullanarak sunması öğrencilerin dikkatlerini çekmekte ve bu sayede öğrendiklerinin kalıcı olmasına katkı sunduğu söylenebilir. Yapmış oldukları çalışmalarında sosyal bilgiler kazanımlarının verilmesinde edebi türlerin kullanılmasının etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu edebi türleri zengin bir şekilde barındıran çocuk dergileri bu amaca ulaşmada etkili bir şekilde kullanılabilir (Beldağ & Aktaş, 2016; Dönmez & Altıkulaç, 2014; Yeşilbursa & Sabancı, 2015).

Gez & Ekiz (2021) TRT Çocuk dergisinde 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programı kazanımlarını inceledikleri çalışmalarında “Kültür ve Miras” öğrenme alanının 72 içerik ile ilk sırada yer aldığını tespit etmişlerdir. Sosyal bilgiler dersi

içerisinde tarih kazanımlarının yer aldığı en temel öğrenme alanının “Kültür ve Miras” olduğu düşünüldüğünde çocuk dergilerinin sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde etkili bir şekilde kullanılabileceği söylenebilir.

Oruç & Ateş (2019) TRT Çocuk dergisinin 2018 sayılarını inceledikleri çalışmalarında, derginin sosyal bilgiler öğretim programındaki farklı sınıf düzeylerinde bulunan kazanım, beceri ve değerleri yansıttığı ve bu bağlamda derslerde verimli bir şekilde kullanılabileceğini ortaya koymuşlardır. Demir (2019) yapmış olduğu çalışmada Bilim Çocuk dergisinin Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı üzerinden derslerin yürütülmesinde kullanılması noktasında öğretmenler dersin işleyişini daha verimli hale getirdiğini, dersi ilgi çekici hale getirdiğini, öğrencilerde merak duygusu uyandırdığını, öğrencileri sorgulayıcı ve yaratıcı düşünmeye teşvik ettiğini, öğrencilerin derse olan motivasyonunu artırdığını, öğrenmelerini kolaylaştırdığını, hayal güçlerinin gelişmesini sağladığını, öğrencilere bilimsel bakış açısı kazandırdığını ortaya koyarak. Bilim Çocuk dergisinin içeriğinin ve kapsamının Sosyal Bilgiler dersine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç da araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yine benzer şekilde Tanrikulu (2020) TRT Çocuk dergisi dâhil olmak üzere 34 farklı derginin içeriklerinin derslerle olan ilişkisini araştırdığı çalışmada, dergilerde yer alan çeşitli içeriklerin Türkçe, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlak bilgisi, beden eğitimi dersi ve seçmeli derslerle ilişkilendirilebileceğini belirtmiştir. Bilgilendirici yazı türünün çocuk dergilerinde önemli bir yere sahip olduğu alanyazında ve daha önce yapılan çalışmalarda belirtilmiştir (Alabaş, 2018; Gelişli, 2008; Oğuzkan, 2000; Temizyurek, Gürel & Şahbaz, 2006; Yalçın & Aytaş, 2003; Yurt, 2011). Bu yönüyle çocuk dergilerinin bilgi edinimi açısından ve araştırma özelinde tarih konularının öğretimi noktasında önemli ve öğrenciler açısından ilgi çekici bir materyal olarak kullanılabileceği söylenebilir. Yılmaz (2018) yaptığı çalışmada TRT Çocuk dergisinin milli değerleri sıkça işlediğini; Yeter (2019) ise yine TRT Çocuk dergisinin başta estetik, bilimsellik ve duyarlılık gibi değerleri barındırdığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre çocuk dergilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda önemli yer tutan değerler konusunda da etkili bir şekilde işe koşulabileceği söylenebilir. Yeter & Kurtdede Fidan (2021) yapmış oldukları çalışmalarında değerlerin edinilmesinde çocuk önem verilmesi gerektiği, çocuk dergisi içeriklerinin çocuklar üzerinde çok önemli etkileri olduğu ve araştırma sonucunda analiz ettikleri TRT Çocuk, National Geographic Kids, Araştırmacı Çocuk ve Bilim Çocuk dergilerinde yardımseverlik değerinin önemli ölçüde ele alındığını ortaya koymuşlardır. Tonga (2022) Güvenilir Çocuk dergisini tanıtmayı amaçladığı çalışmada içerik olarak milli, insani ve dini değerleri bünyesinde toplayan bir dergi olduğunu, Sosyal Bilgiler müfredatında yer alan kök değerlerin çoğunu konu olarak okuyucular ile buluşturduğunu ve sonuç olarak sosyal bilgiler dersi için kaynak bir yayın olarak önerilebileceğini ortaya koymuştur.

Sınırlık ve Öneriler

Araştırmanın bazı sınırlılıkları vardır. Bunlardan en başında geleni iki dergi üzerinde çalışılması bu dergilerin de beş yıllık süreçlerinin analiz edilmesidir. Bu bağlamda daha fazla sayıda derginin daha uzun periyotlarının incelenmesi daha zengin sonuçlar verebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar bağlamında aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

1. İncelenen dergiler, özellikle Kültür ve Miras öğrenme alanı kazanımlarıyla ilişkili görülen konular bakımından zengin içerikler sunduğundan bu öğrenme alanı kazanımlarının edinilebilmesi için öğretmenler tarafından yardımcı kaynak olarak kullanılabilir.
2. Çocuk dergilerinin daha görsel ve eğlenceli yapısı öğrencileri ders kitaplarının sıkıcı yapısından uzaklaşmalarına yardımcı olabilir.
3. Çocuklara yönelik yayın yapan farklı özel kurumların dergileri de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kazanımları dikkate alınarak incelenebilir.
4. İncelenen dergilerin, Sosyal Bilgiler dersi için yardımcı kaynak işlevi görebileceği düşünüldüğünde bu dergilerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okul kütüphanelerine düzenli bir şekilde basılı veya online olarak gelmesinin sağlanması faydalı olabilir.
5. Çocuk dergilerinin okul dışı vakit değerlendirmede önemli bir kaynak olduğu düşünüldüğünde, velilerin bu dergileri seçerken uzman kişilerden de öneri alarak nitelikli yayınları tercih etmeye özen göstermesi önerilmektedir.

Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında göre çocuk dergilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda önemli bir yer tutan başta "Kültür ve Miras" öğrenme alanı olmak üzere tarih kazanımlarının verilmesinde etkili bir şekilde kullanılabilceği söylenebilir. Bunun yanında çocuk dergileri temele alınarak sınıf içi etkinlikler hazırlanması derslerin daha verimli geçmesine hizmet edebilecektir. Son olarak incelenen iki derginin tarih konularının öğretime veri zenginliği sağlama açısından değerlendirildiğinde ise TRT Çocuk dergisinin ön plana çıktığı tespit edilmiştir.

Declarations / Beyanlar

*Bu çalışma birinci yazarın "Güncel Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kullanılması" başlıklı doktora tezinin verileri kullanılarak üretilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulunda (Protokol No. 2021/79502) 10.11.2021 tarihli 2021/01 toplantısında alınan 25 nolu onay kararı ile yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Yazar Katkısı: Makale yazarlarının çalışmada katkısı eşit orandadır.

Katılım Onayı: Ebeveynlerden ve çocuklardan yazılı ve sözlü onay alınmıştır.

Yayın Onayı: Bütün haklarımı temel eğitim dergisine devrettiğimi onaylarım. Makalede geçen ifade ve açıklamalar yazarlara aittir.

Finansman: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir kurum veya kuruluşun fon kullanılmadı.

Kaynakça

- Acun, F. (2006). Tarihte objektiflik tartışması. *Muhafazakar Düşünce*, 7, 109-125.
Alabaş, R. (2014). *Cumhuriyet dönemi çocuk dergilerinin eğitim ve tarih anlayışı açısından*

- incelenmesi (1928-1950)*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Alabaş, R. (2018). Çocuk haftası dergisi ve çocuk eğitimi açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1765-1784. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3077>
- Arıcı, A. F. (2018). *Çocuk edebiyatı ve kültürü*. Pegem Akademi. Ankara.
- Aslan, E. (2006). Neden tarih öğretiyoruz? *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 162-173.
- Ata, B. (1999). İngiltere’de Piaget ve Bruner’nun görüşlerinin ilköğretimde tarih öğretimine yansımaları üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 44-51.
- Ata, B. (2002). Tarih öğretimi hakkında. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154, 52-59.
- Balcı, A. (2003). Bir okuma materyali olarak çocuk dergileri ve Çocuklara Rehber. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 319-349.
- Barton, K. C. & McCully, A. W. (2005). History, identity, and the school curriculum in Northern Ireland: an empirical study of secondary students' ideas and perspectives. *Journal of Curriculum Studies*, 27(1), 85-116. doi: [10.1080/0022027032000266070](https://doi.org/10.1080/0022027032000266070)
- Beldağ, A. & Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: Nitel bir çalışma. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 953-981. doi: 10.17556/jef.72887
- Bilgin, N. (1998). *Kimlik arayışı olarak resmi tarih*. S. Özbaran (Der.), *Tarih öğretimi ve ders kitapları* (ss. 115-130). Dokuz Eylül Yayıncılık. İzmir.
- Çapa, M. (2008). *Tarih ve sosyal bilgiler*. A. S. Bilgili (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* (ss. 121-137). Pegem Akademi. Ankara.
- Carr, E. H. (2005). *Tarih nedir?* (Çev. M. G. Gürtürk). İletişim Yayınları. İstanbul.
- Caunce, S. (2001). *Sözlü tarih ve yerel tarihçi*. (Çev. B. B. Can ve A. Yalçınkaya). Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İstanbul.
- Çiftçi, F. (2013). Çocuk edebiyatında yaş gruplarına göre kitaplar ve özellikleri. *ANEMON Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 125-137.
- Collingwood, R. G. (2005). *Tarihin ilkeleri*. (Çev. A. H. Aydoğan). Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Creswell, W. J. (2012). *Educational research*. Pearsons Education. Boston.
- Demir, Ö. & Acar, M. (1998). *Sosyal bilimler sözlüğü*. Vadi Yayınları. Ankara.
- Demir, Z. (2019). *Bilim çocuk dergisindeki konuların sosyal bilgiler dersinde kullanılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dilek, D. (2007). *Tarih derslerinde öğrenme ve düşünce gelişimi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Dilek, G. (2010). *Çağdaş tarih öğretimi programlarında temel yaklaşımlar*. M. Safran (Ed.), *Tarih nasıl öğretilir?* (ss. 141-148). Yeni İnsan Yayınevi. İstanbul.
- Dönmez, C. & Altıkulaç, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ortaokul TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde tarihsel kaynakların kullanımına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 923-942.
- Dosse, F. (2008). *Ufalanmış tarih*. (Çev. İ. Ergüden). Türkiye İş Bankası Yayınları. İstanbul.
- Duran, E. & Özkul, D. İ. (2018). Türk çocuk dergileri ile ilgili öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(1), 467-478. doi: [10.7596/taksad.v7i1.1362](https://doi.org/10.7596/taksad.v7i1.1362)
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative research*. Sage.
- Gelişli, Y. (2008). Türkiye’de yayımlanan çocuk dergilerinin eğitim görüşlerinin incelenmesi. *Türk Halkları Edebiyatı II. Uluslararası Çocuk Edebiyatı Kongresi 1. Kitap*, 13-15 Kasım 2008. Bakü: Kafkas Üniversitesi. 567-573.
- Gez, A. & Ekiz, C. (2021). TRT Çocuk dergisinde 5. sınıf sosyal bilgiler dersi kazanımlarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 85, 39-64.
- Greene, J. P. (2003). *Tarih öğretimine çoğulcu ve hoşgörülü bir yaklaşımda müzelerin rolü*. Ö. S. Göral (Yay. Haz), *Tarih öğretiminde çoğulcu vehoşgörülü bir yaklaşıma doğru* (ss. 49-51). Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları. İstanbul.
- Güneş, A. (2005). Tarih, tarihçi ve meşruiyet. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 17, 1-48. doi: https://doi.org/10.1501/OTAM_0000000406
- Güvenç, B. (2007). *Tarihi perspektifte kimlik sorunu özdeşimlerini belirleyen bazı etkenler*. A. Berktaş, H. C. Tuncer (Der.), *Tarih Eğitimi ve Tarihteki “Öteki” Sorunu* (ss. 23-29).

- Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İstanbul.
- Hartog, F. (2000). *Tarih, başkalık, zamansallık*. (Çev. M. E. Özcan, L. Yılmaz & A. Kahiloğulları). Dost Kitabevi Yayınları. Ankara.
- Husbands, C. (2000). *What is history teaching?: Language, ideas and meaning in learning about the past*. Open University Pres. Buckingham and Philadelphia.
- Kabapınar, Y. (2016). *Kuramdan uygulamaya hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi. Ankara.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.
- Kavak, B. (2006). *1998 yılında yürürlüğe giren ilköğretim sosyal bilgiler müfredatında tarih konularının içerik bakımından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Kaya, D. (2015). *Çocuklara yönelik dergi ve kitaplarda tipografi sorunları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Kliebard, M. H. (1995). Why history of education? *The Journal of Education Research*, 88(4), 194-199.
- Koç, Y. (2002). Türkiye’de tarih eğitiminin sorunları. *Türk Yurdu*, 175, 54-55.
- Köksal, H. (2008). Çocukluk, değişen dünya ve tarih öğretiminden beklentiler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 387-396.
- Memiş, E. (2005). *Tarih metodolojisi*. Çizgi Kitabevi.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Nobel Yayıncılık.
- Oğuzkan, F. (1977). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*. Kadioğlu Matbaası. Ankara.
- Oğuzkan, F. (2000). *Çocuk Edebiyatı (6. Baskı)*. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Özbek, N. (2004). Modernite, tarih ve ideoloji: II. Abdülhamid dönemi tarihçiliği üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2(1), 71-90.
- Özlem, D. (2004). *Tarih felsefesi*. İnkılap Kitabevi Yayıncılık. İstanbul.
- Paykoç, F. (1998). *Tarih öğretiminde duyuşsal alanın rolü*. S. Özbaran (Ed.), *Tarih öğretimi ve ders kitapları* (ss. 341-348). Dokuz Eylül Yayınları. İzmir.
- Safran, M. (2002). Türk Tarihi Öğretimi ve Meseleleri. *Türkler Ansiklopedisi*. Yeni Türkiye Yayınları. Ankara.
- Şahin, M., & Köksal, H. (2003). *Tarih ders kitapları ve tarihin mantığı*. H. Bacanlı (Der.), *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu* (ss. 53-96). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Şıvgın, H. (2009). Ulusal tarih eğitiminin kimlik gelişimindeki önemi. *Gazi Akademik Bakış*, 4, 35-53.
- Sürmeli, K. & Kaptan, A. Y. (2012). *Çocuk dergilerinin grafik tasarımı*. S. Sever (Ed.), *III. Ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu* (ss. 577-584). A.Ü. EBF ÇOGEM Yayınları. Ankara.
- Tanrıkulu, F. (2014). *Medya Okuryazarlığı Bağlamında Çocuk Dergileriyle Zenginleştirilmiş Türkçe Dersinin Etkililiği: Bir Eylem Araştırması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekizmartı Üniversitesi, Çanakkale.
- Tanrıkulu, F. (2020). Çocuk dergisi içeriklerinin derslerle ilişkilendirilebilirliği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 837-852. doi: <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020.-543953>.
- Tekinşen, A. B. (2019). *TRT Çocuk dergisinde yer alan edebi metinlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Temizyürek, F., Gürel, Z. & Şahbaz, N. K. (2006). *Çocuk edebiyatı*. Öncü Basımevi. Ankara.
- Tonga, D. (2022). Sosyal bilgiler dersi için bir kaynak: Güvenilir Çocuk Dergisi. *Uluslararası Ders Kitapları Ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 5(1), 38-55. <https://doi.org/10.53046/ijotem.1117474>
- Topdemir, G. H. & Unat, Y. (2014). *Bilim tarihi*. Pegem Akademi. Ankara.
- Tosh, J. (1997). *Tarihin peşinde*. (Çev. Ö. Arıkan). Tarih Vakfı Yurt Yayınları. İstanbul.

- Turan R. & Ulusoy K. (2011). *Sosyal Bilgiler disiplininde tarihin yeri ve önemi*. R. Turan & K. Ulusoy (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* (ss. 138-155). Maya Akademi Yayınları. Ankara.
- Yalçın, A. & Aytaş, G. (2003). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Yavuzoğlu, Ç. (2018). *Sürekli çocuk yayınlarının fen bilimleri eğitimi bağlamında bilim tarihi açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Yeşilbursa, C. C. & Sabancı, O. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımına yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(36), 19-33.
- Yeter, F. (2019). *Çocuk dergilerinin sosyal bilgiler öğretim programındaki değerler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar
- Yeter, F., & Kurtdede Fidan, N. (2021). Value of "helpfulness" in children's magazines. *Journal of Education and Future*, 20, 61-74. <https://doi.org/10.30786/jef.823972>
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yılmaz, M. (2018). *TRT Çocuk Dergisi'nde milli değerler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, O. (2018). *Çocuk edebiyatı ve eğitim*. T. Şimşek (Ed.), *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı* (ss. 327-340). Grafiker Yayınları. Ankara.
- Yurt, S. U. (2011). *Çocuk yayınları*. T. Şimşek (Ed.), *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı* (ss. 67-76). Grafiker Yayınları. Ankara.

Extended Abstract

Background

History, which has held an important place in people's minds for centuries, is considered a science for some, while for others it is seen as a discipline of phenomena that are outside this category. The person who first used the word history in its modern sense and is considered the founder of history is Herodotus (Özlem, 2004). Today, history is generally accepted as a branch of science that reveals all kinds of activities carried out by human beings in the past, supported by documents, within a cause-effect relationship, within a certain time and place (Memiş, 2005).

History is an important discipline that stands out among social sciences and also has a fundamental role in teaching social studies. The discipline of history is described as the memory of man, humanity and cultures. It is known that in this field, the positive and negative experiences of humans and humanity are interpreted and evaluated from a critical perspective. History includes the past, what happened in the past and what happened in the past (Kabapınar, 2016). There is a distinction between the concepts of history and time. While history represents a process, time represents movement from a beginning to an end (Hartog, 2000). From the perspective of philosophy of history, history is not just about recording past events; It is also a form of inquiry that helps us understand and shape our own lives over time. This interpretation-based discipline offers students the opportunity to interpret, reconstruct, and create narratives about past people, ideas, and events (Dilek, 2010). Questions such as the process of revealing historical information that we encounter in history books or different sources, how and why it happened, and by whom it was prepared are also directly linked to issues such as the objectivity and reality of historical information and the function of important people. It can be said that historical information is

basically obtained from two sources: evidence and references (Şahin and Köksal, 2003).

It is an important fact that in the Turkish education system, history and history lessons are given great importance and value, starting from primary education until the end of higher education (Paykoç, 1998). People benefit from their own experiences as well as the experiences of previous generations, and this is realized through historical sources (Çapa, 2008). History gives people a wide range of experience, a great memory and, more importantly, a way of thinking, giving them the opportunity to approach events, the present, people and partly the future. An important factor of history education can be considered as its role in the acquisition of this way of thinking (Koç, 2002). Institutions are a concrete reflection of society, not only with their material aspects, but also with their purpose of establishment, way of working and structure. Therefore, it is important to understand institutions adequately in order to know and understand society. The future is hidden in the past of all nations. The more rooted something is, the more legitimate and solid it is (Güneş, 2005).

As stated by Köksal (2008), historical knowledge can be put to use in many fields and can give students much more than historian or history teaching skills. The main problem is that information cannot be made functional in the information society. The information explosion has brought information production to the fore. History learning should be based on the development of students' "historical thinking" skills, which include mental abilities such as establishing cause-effect relationships, conceptualization, chronological thinking, and understanding the nature of change and continuity. According to Ata (1999), history lessons should be given with an arrangement that aims to develop children's scientific, critical and creative thinking abilities. It should also support the development of problem-solving and decision-making skills. A scientific mindset cannot be achieved only with the content provided by scientific history books. Children will often not become historians in the future, but the historian skills they will learn can help them solve problems they will encounter in adulthood.

The child is a being with unique developmental characteristics and reacts according to his own interests and perceptions. He needs effective and correct guidance because he is curious about his environment, open to exploration and eager to learn. While providing this guidance, it should be carried out from every angle, taking into account the child's interests and needs. It should be realized that they live in a different world from adults, and a shape appropriate to this special world should be made. Essentially, the child's dreams and expectations should be prioritized (Arıcı, 2018). In this context, the most important principle in children's literature should be suitability for the child (Çiftçi, 2013). Magazines for children can be considered as an important resource in filling the gap between textbooks and new information about current events (Oğuzkan, 1977). Today, in addition to textbooks, a variety of written and visual educational materials are available to students. These materials include children's magazines and aim to enable the child to acquire knowledge in an entertaining way (Sürmeli and Kaptan, 2012).

Children's magazines are an important communication tool for improving children's thinking skills, discovering themselves, strengthening their language and reading skills, spending their free time more productively, having fun and learning (Alabaş, 2014; Kaya, 2015). These magazines are also periodicals that support children's creativity by being inspired by scientific developments and deal with different sports, lifestyles, technology, animals and geographical topics. In this way, they contribute to the development of children's empathic thinking skills by giving them different perspectives (Duran and Özkul, 2018). Children's magazines; It meets children's reading needs by including different literary genres such as stories, fairy tales and poems (Tekinşen, 2019). Children's magazines not only meet children's needs to learn about current events, but also help increase their knowledge and culture levels through articles and pictures. Periodicals help children make connections between course topics and current events and serve as a bridge between social life and school. It also gives students the ability to follow current events and interpret artistic events (Yurt, 2011).

There are some activities found in children's magazines, the answers to which are usually

included in the next issue, which keep children's curiosity levels awake. These areas add curiosity, fun and inclusion to the educational process. However, this situation is not included in the textbooks in a similar way. For this reason, situations of having fun while learning can mostly appear in children's magazines (Yavuzoğlu, 2018). Periodicals that attract the attention of children in every period, especially children's magazines, have become indispensable materials in terms of appealing to the child's cognitive and affective areas (Balci, 2003). Magazines have always been a resource that children can access, read, have fun and develop culturally. The fact that children's magazines have continued to exist with great interest since the Tanzimat period can be considered as the most important evidence of this (Tanrikulu, 2014). Another quality of children's magazines is that they fill the learning gap that occurs in students when textbooks are inadequate. Children can improve their knowledge and skills more easily thanks to the magazines they follow regularly. While doing this, they also become acquainted with an educational tool that can show themselves (Topdemir and Unat, 2014).

Purpose

The aim of the study was to provide social studies and history teachers with a perspective on how they can benefit from children's magazines in order to enrich their classroom environments. In this context, it can be said that the study will fill an important gap in the literature and shed light on researchers who will conduct studies in this field.

Method

The research was conducted using document review, one of the qualitative research methods. Documents are considered and used as an important source of information in qualitative research (Creswell, 2012). In fact, although documents are prepared for different purposes, they can be handled and evaluated for use in the research process (Flick, 2014). The document analysis method involves examining documents used as important information sources in qualitative research. In this type of research, researchers can collect the data they need without the need for observation or interviews (Yıldırım and Şimşek, 2008).

This research was carried out by following the steps of accessing sources, reading, taking notes and evaluating the document review method (Karasar, 2014).

In document analysis; In addition to personal documents and documents such as diaries, private letters, confessions, printed media, periodical written sources, magazines, journals and books can be used (Bailey 1982 as cited in Yıldırım and Şimşek, 2011). In the research, the document review method was used for children's magazines that are still published today. Content analysis approach was used to examine the data obtained from children's magazines in more depth and to reach the concepts and themes that explain these data (Yıldırım and Şimşek, 2011). During the document review process of the research, all issues of TRT Çocuk and Bilim Çocuk magazines published separately between 2011 and 2015 (120 issues in total) were determined as the study group.

The reasons for choosing these journals are; Bilim Çocuk and TRT Çocuk magazines are published by the public institutions Turkish Scientific and Technological Research Council [TÜBİTAK] and Turkish Radio and Television Institution [TRT]. In addition, they appeal more to the target age group due to their high sales figures, are suitable for the target age group (4th, 5th, 6th and 7th grades), have rich content in terms of text scope, are satisfactory in terms of the number of pages, and have qualified team staff. It can be listed as being prepared by and subjected to serious editorial review.

Before starting the main reading, the first twelve issues of the obtained journals were read together with another social studies education expert and the subsections that were most relevant to the history discipline were determined. Based on this, it has been revealed that the most frequently encountered subsections are "historical figures, historical events, historical artifacts, cultural history, inventions and discoveries and historical information". After this preliminary reading, a form was developed by consulting expert opinions to be used in coding while reading the magazines. Based on this form, a total of one hundred and twenty issues of the two magazines were read and the necessary coding was made for this form. After the coding was completed, it

was compiled into tables. After the tabulation process of both journals was completed, the total numbers were reached first for each journal separately and then for both journals together. Based on this, it was tried to reveal to what extent the history acquisitions in the social studies course curriculum were included in children's magazines.

During the research process, content analysis was used to analyze the data. Content analysis is bringing together similar data within the framework of certain themes and concepts and transforming them into a form that the reader can understand (Yıldırım and Şimşek, 2005).

The first stage in content analysis is coding the data. At this stage, the researcher examines the data obtained and divides it into meaningful sections and tries to understand the conceptual meaning of these sections. In the first stage, codes are brought together and examined to find themes. Common aspects between the codes are tried to be revealed. This process is, in a sense, the thematic coding process and the categorization of the collected data through codes. In qualitative research, themes can be reached by evaluating the data in an inductive research design and studying the codes revealed. In the process of defining the data by organizing them according to codes and themes, the researcher organizes the data obtained and it is possible to define and interpret the data accordingly. In the final stage, the findings defined and presented in detail by the researcher are interpreted and some conclusions are reached. In qualitative research, the researcher's opinions and comments have an important place in explaining and making sense of the collected data.

Lincoln and Guba (1985 as cited in Yıldırım and Şimşek, 2018) talked about different methods that can be used to improve the quality of qualitative research. These are listed as "credibility (internal validity)", "transferability (external validity)", "consistency (internal reliability)" and "confirmability (external reliability)". Validity and reliability, which were tried to be achieved in this study, were examined within the framework of these concepts. The studies carried out in the interpretation and coding processes of the findings obtained after the research were directed to the research process by receiving the necessary feedback from another social studies education expert. In this way, the credibility factor in the study was tried to be increased with expert opinions. Confirmability (external reliability), the most effective precaution a researcher can take in this sense is to explain in detail all the activities he has done during the study process, and in addition to provide detailed information about his own position and approach to the data (Yıldırım and Şimşek, 2018). In order to achieve this goal, the raw forms of the findings and the coding made from the raw data were filed, archived and stored.

Results, Discussions and Conclusions

When the findings obtained within the scope of the research are evaluated, it can be said that children's magazines can be used as effective materials in teaching history subjects in the social studies curriculum. Teachers can use children's magazines directly or as a basis for the activities they will develop in order to enrich their lessons. In this way, the lessons will be saved from the boringness of the textbook, attracting the attention of the students and the desired outcomes will be delivered more effectively. Especially in the "Culture and Heritage" learning area, where history subjects are concentrated, and in the 8th grade. It can be said that making effective use of children's magazines in the process of teaching all the achievements of the History of Revolution and Kemalism course will contribute to increasing the success levels of students. Students will have the opportunity to relate the information they learn in classes to real life through children's magazines. When we look at the five-year totals of TRT Çocuk and Bilim Çocuk magazines, it is seen that the "cultural history" subsection ranks second most, followed by "historical information" and thirdly by "historical figures" subsections. "Cultural history", "historical information" and "historical figures" have a very important place in the "Culture and Heritage" learning field. In this context, it can be said that children's magazines can be an important aid to teachers. It can be said that children's magazines present these topics using various interesting and entertaining articles, visuals, puzzles, riddles, next week, etc. that keep students' curiosity alive, attracting students' attention and thus contributing to the permanence of what they have learned. In their

studies, they concluded that the use of literary genres is effective in imparting social studies outcomes. Children's magazines, which richly contain these literary genres, can be used effectively to achieve this goal (Beldağ and Aktaş, 2016; Dönmez and Altıkulaç, 2014; Yeşilbursa and Sabancı, 2015).

Gez and Ekiz (2021) in their study in TRT Çocuk magazine, where they examined the achievements of the 5th grade social studies course curriculum, found that the "Culture and Heritage" learning field ranked first with 72 content. Considering that the most basic learning area in which history gains are included in the social studies course is "Culture and Heritage", it can be said that children's magazines can be used effectively in teaching history subjects in the social studies course.

In their study examining the 2018 issues of TRT Çocuk magazine, Oruç and Ateş (2019) revealed that the magazine reflects the achievements, skills and values at different grade levels in the social studies curriculum and that it can be used efficiently in classes in this context. Similarly, Tanrıkulu (2020) in his study investigating the relationship between the contents of 34 different magazines, including TRT Çocuk magazine, and courses, found that various contents in the magazines could be associated with Turkish, science and technology, social studies, religious culture and ethics, physical education lessons and elective courses. It has been stated in the literature and previous studies that informative writing has an important place in children's magazines (Alabaş, 2018; Gelisli, 2008; Oğuzkan, 2000; Temizyurek, Gürel, and Şahbaz, 2006; Yalçın and Aytaş, 2003; Yurt, 2011). In this respect, it can be said that children's magazines can be used as an important and interesting material for students in terms of information acquisition and research, especially in teaching history subjects. In his study, Yılmaz (2018) stated that TRT Çocuk magazine frequently covers national values; Yeter (2019) also concluded that TRT Çocuk magazine embodies values such as aesthetics, scientificness and sensitivity. Accordingly, it can be said that children's magazines can be used effectively regarding the values that have an important place in the Social Studies Curriculum.

Author and Affiliations / Yazar ve Bağlantılar

Abdullah UĞUR¹, **Yusuf KESKİN²**

Sorumlu yazar **Abdullah UĞUR**

abdullahugur70@gmail.com

¹Dr., MEB, Ermenek Hatice ve Hakkı Polat Ortaokulu, Karaman, Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1383-8713>

² Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1072-6708>